

DOKUMENTATION från SEMINARIUM

Mikael Matz - Barn och ungas rätt till kultur – en nationell utmaning

Kulturting 2007, Örebro slott den 22 mars 2007

Mikael Matz jobbar som samordnare för barn- och ungdomskulturfrågor på Statens kulturråd.

Statens kulturråd är en central förvaltningsmyndighet inom kulturområdet. Kulturrådets övergripande uppdrag är att förverkliga de nationella kulturpolitiska målen som beslutas av regering och riksdag.

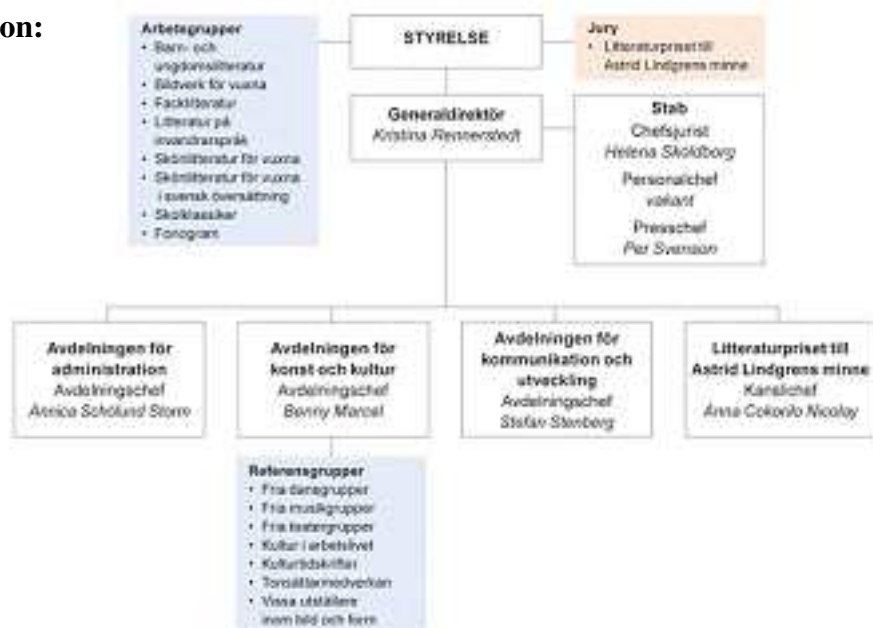
De nationella kulturpolitiska målen är:

- * att värna yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den;
- * att verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande; att främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar;
- * att ge kulturen förutsättningar att vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft i samhället;
- * att bevara och bruka kulturarvet;
- * att främja bildningssträvandena samt att främja internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet.

Det övergripande målet är kultur tillgänglig i hela landet. Uppdraget att förverkliga kulturpolitikens mål gör Kulturrådet genom:

- * bidragsgivning
- * information och kommunikation;
Kulturrådet har en webbplats och ger ut en webbaserad tidsskrift - Barn & Unga. Bidrag kan sökas på nätet och man arbetar på att utveckla en 24-timmars myndighet/24 timmars service gentemot allmänheten.
- * Kunskapsuppbyggnad;
genom att ta fram statistik och rapporter för att få underlag så att regeringen kan fatta rätt beslut.

Kulturrådets organisation:

Barn och unga är övergripande mål på kulturrådet

Barn- och ungdomsperspektivet ska genomsyra hela kulturrådets verksamhet, det är ett övergripande verksamhetsmål. Det gäller även för tillgänglighetsperspektivet. Det är viktigt att alla på kulturrådet är bärare av barn- och ungdomsfrågor samt tillgänglighetsfrågor och att det är integrerat i kulturrådets dagliga arbete. Kulturrådet är sektorsansvarig och ser just nu över de bidrag som har delats ut för tillgänglighetsprojekt. En rapport kommer att komma i maj 2007.

Kulturrådet analyserar bidragsbehovet som finns i landet och det gör man tillsammans med regionala institutioner för att göra mesta möjliga nytta med bidragen. Man ökar samverkan med de regioner som själva vill satsa medel på kultur, detta leder till en strategisk placering av pengar. Önskan är alltså att regionerna själva satsar och vill, att det finns intresse att bedriva en kulturverksamhet i regionen; man vill ha en tvåvägskommunikation.

Kulturrådet samverkar med andra myndigheter, samt med kommuner och landsting. Man har tillsammans genomfört stora satsningar på kulturen. För 2005 omsattes ca 19 miljarder kronor. Kulturrådet lämnar varje år en omvärldsanalys till regeringen. Uppdraget för 2006 års omvärldsanalys var att svara på frågan hur den nationella kulturpolitiken kan bidra till att alla i hela landet får ta del av ett varierat kulturutbud av hög kvalitet. Rapporten heter: *Tillgänglighet i hela landet – Kulturrådets omvärldsanalys 2006*.

Rapporten finns att ladda ner på: www.kulturradet.se

Kulturens roll är viktig i den regionala och lokala samhällsutvecklingen och måste samverka med andra parter i samhället t.ex. skolor. Kultur måste vara en integrerad del av samhällsutvecklingen totalt, och inte bara vara som grädde på moset. Kulturrådet har arbetat i EU projekt och inom detta har rapporten *Rikt Kulturliv – nyckeln till samhällets framgång* tagits fram. Rapporten finns att ladda hem från www.keanet.eu. Man kan även kontakta Michael Matz för att erhålla rapporten: michael.matz@kulturradet.se

Kulturrådet tar fram en handlingsplan för strategiska beslut kring bidrag

Kulturrådet arbetar även med att skriva en handlingsplan för hur man ska gå till väga i sin kommunikation med bidragssökande institutionen och övrig allmänhet. De ser över hur de kommunicerar genom sina blanketter, hur man förmedlar vilka prioriteringar man har vid bidragsgivning, hur man skriver/formulerar bidragsbesluten och vilka grunder som har lett till de fattade besluten. Man tittar även på hur man formulerar redovisningsblanketter. Som det varit hittills har det varit öppna frågor vilket har resulterat i att man har fått svar allt från enormt detaljerade till väldigt övergripande. Detta leder i sin tur till att det är svårt att utvärdera eftersom det inte finns något jämförbart material. Därför ska Kulturrådet ta fram nya frågor där man bättre förklarar hur man tänkt. Det är viktigt att förmedla varför kulturrådets frågor är viktiga för staten eftersom de är verktyg att beskriva hur regionerna har jobbat med bidrag från kulturrådet.

Syftet med handlingsplanen är att kulturrådet ska kunna ta mer strategiska beslut gällande fördelning av bidrag. Det ger ett bättre underlag till regeringen för hur man ska arbeta samt bli bättre på hur man redogör för allmänheten hur det ser ut gällande kulturfrågor.

Svårigheter med statistik kring barn- och ungdomskulturen i landet

Inte sedan -98 har en samlad rapport getts ut för barn- och ungdomskulturen, men kulturrådet arbetar för att ta fram en ny rapport och den kommer att skrivas inom en snar framtid. Där kommer det att finnas aktuell statistik för hur barn- och ungdomskulturen ser ut i landet. En anledning till att det varit svårt att ställa statistik är att man haft olika syn på var gränser för vad som är barn går. Oenlighet i hur man räknar gör det svårt att få rätt siffror i statistiken. Det har även varit svårt att säga hur mycket pengar kommunerna lägger på barn- och ungdomskulturen

eftersom det i många fall inte särredovisas. Kulturrådet har också själva svårt att säga hur mycket bidrag/pengar som går till barn- och ungdomskulturen eftersom det flesta bidrag inte är riktade anslag till barn- och ungdomskulturen. Det är ju något som ska genomsyra hela verksamheten och all bidragsgivning eftersom det är ett prioriterat område. Vissa bidrag går dock direkt till barn- och ungdomskulturen, ca 100 milj kr.

Kulturrådet har samverkansprojekt med BO

Samverkan är viktig och man har dialoger med nationella och regionala nätverk. Man har bl.a. ett nationellt nätverk för kultur och skola. Nätverket blir sambandscentral för olika initiativ inom kulturområden.

Kulturrådet samverkar även med filminstitutet och teaterinstitutionerna, och genom att deras nya lokaler finns i Filmhuset har det gjort det ännu lättare att samverka med filmen.

I höstas pågick ett samverkansprojekt mellan Kulturrådet och Barnombudsmannen. Man arbetade då med barns rätt till kultur och inom projektet gjordes en rapport som en idéskrift eller ett styrdokument och riktar sig till beslutsfattare inom regioner, landsting och kommuner.

Rapporten redovisar resultaten från Barnombudsmannens enkätundersökning i kommuner, landsting och regioner under 2003. Den beskriver det strategiska och långsiktiga arbetet med barnkonventionen i kommuner, landsting och regioner. Man ser en positiv utveckling när det gäller att införliva barnkonventionen i styrdokument och när det gäller att utveckla och använda metoder för barnkonventionens genomförande. Rapporten avslutas med goda exempel runt om i landet och heter *Från ord till handling*. Den finns att beställa eller ladda hem hos barnombudsmannen; www.bo.se eller hos Michael Matz.

Inom ramen för den nationella satsningen för främjande av fysisk aktivitet hos barn och ungdom har Kulturrådet ett samverkansprojekt tillsammans med Nationellt centrum för främjande av god hälsa hos barn och ungdom (NCFE) och Myndigheten för skolutveckling. Syftet med det nationella utvecklingsprogrammet *Dans i skolan* är att främja fysisk aktivitet genom att alla barn får tillgång till dans som kunskapsområde och att genom dansen främja lärande.

Hur samverkar skola och kulturliv?

Ett annat uppdrag som kulturrådet har är att titta på hur kulturliv och skola samverkar.

Tillsammans med regionala partner identifieras framgångsfaktorer och hinder för samverkan mellan kulturliv och skola.

Man utgår i huvudsak från befintligt material för att ta tillvara på det som finns och ”att inte uppfinna hjulet igen”. Det finns önskemål t.ex. om upprättandet av databaser på vad som gjorts i landet genom åren gällande kulturliv och skola, och detta är något som Kulturrådet håller på att se över. Man kommer även att ”scanna av” framgångsfaktorer och hinder i det som gjorts gällande långsiktiga projekt som även gått över till verksamhet. Detta gör man genom (telefon)intervjuer där man pratar med nyckelpersoner om deras tankar angående hinder och framgångar för att en verksamhet ska lyckas/misslyckas, kring t.ex. samverkan, politisk styrning, m.m. Resultatet kommer att redovisa till regeringen senast den 1 oktober 2007.

Det mesta som sker inom barn- och ungdomskultur sker ute i kommunerna. Inom kulturskolor, skolor, bibliotek och på museer. Det finns ett stort utbud men det skulle kunna bli större med mer resurser. Det är viktigt att få utbudet tillgängligt.

Barns rätt till kultur är en mänsklig rättighet! avslutar Michael Matz.

vid pennan: Anna Bratås, Landstinget Västmanland